

Harju maakonnas Kose vallas Oru külas Reinu heinamaa maaüksuse eraldistel 3, 12 ja 13 lageraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes 16.09.2025 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse (MS) § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Reinu heinamaa maaüksuse (kinnistu registriora nr 15073050, katastritunnus 33801:001:0703) eraldistel 3, 12 ja 13 lageraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele üldistele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Osaühing LANDEKER (registrikood 10647932) volitatud esindaja Raido Tammik esitas 16.09.2025 Keskkonnaametile metsateatised, millega kavandatakse lageraiet Reinu heinamaa maaüksuse eraldistel 3 (0,39 ha, hinnanguline raiemaht 39 tm), 12 (0,57 ha, hinnanguline raiemaht 46 tm) ja 13 (0,63 ha, hinnanguline raiemaht 65 tm). Metsateatised on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris (metsaregister) vastavalt nr-te 50001161243, 50001161239 ja 50001161238 all.

Kavandatav raieala piirneb lõunaosas Natura 2000 võrgustikku kuuluva Mahtra loodusala ja Vabariigi Valitsuse 03.04.2007 määrusega nr 101 „Mahtra looduskaitseala kaitse-eeskiri” (edaspidi kaitse-eeskiri) kaitse alla võetud Mahtra looduskaitseala Järlepa sihtkaitsevööndiga.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, MS § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtsusest.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lõike 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Reinu heinamaa maaüksuse eraldistel 3 (0,39 ha, hinnanguline raiemaht 39 tm), 12 (0,57 ha, 4 hinnanguline raiemaht 46 tm) ja 13 (0,63 ha, hinnanguline raiemaht 65 tm) kavandatakse lageraie kokku 1,59 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 160 tm.

Lageraie on uuendusraie (MS § 28 lõige 4 punkt 1), mida tehakse, et võimaldada metsa uuendamist või uuenemist (MS § 28 lõige 6). Lageraie korral raiutakse raielangilt ühe aasta jooksul raie algusest arvates kõik puud, välja arvatud seemnepuudeks jäetavad 20–70 hajali või mõnepuuliste gruppidega paiknevad mändi, arukaske, saart, tamme, sangleppa, künnapuud või jalakat ühe hektari kohta ja elujõuline järelkasv ning säilikpuud ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikud puud või nende säilinud püstiseisvad osad (MS 29 lõige 1). Seega, lageraie eesmärgiks on metsa uuendamine, uue metsapõlve rajamine.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Reinu heinamaa maaüksus asub Harju maakonnas Kose vallas, kus kehtib Kose Vallavolikogu 22.06.2021 otsusega nr 284 kehtestatud Kose valla üldplaneering¹, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Raie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud MME² §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

¹ Kättesaadav: <https://kosevald.ee/uldplaneering>.

² Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Reinu heinamaa maaüksuse sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustuspiirkonnas.

Reinu heinamaa maaüksusel on kavandatud lageraiet ka teistel eraldistel, kuid need ei jää eraldistel 3, 12 ja 13 kavandatava raieala mõjualasse, milleks loetakse kuni 30 m³. Eraldisel 3 kavandatav raieala piirneb läänest Mesikäpa kinnistu (katastritunnus 33801:001:1788) eraldistel 1 (0,51 ha), 2 (0,36 ha) ja 3 (1,22 ha) kavandatud lageraielangiga, mille suurus on kokku 2,09 ha ja hinnanguline raiemaht 177 tm (jääb samuti väljapoole Mahtra loodusala ja Mahtra looduskaitseala).

Raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana. Lageraie järgselt on metsaomanikul kohustus tagada metsa uuenemine (MS § 24 lõige 3, § 25 lõige 1).

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieala asub mustika-kõdusoo kasvukohatüübis. Eraldistel kasvavad küpse ja keskealise metsa arenguklassi kuuluvad kase (eraldisel 3 ja 13) ja kuuse (eraldis 12) enamusega puistud.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatavast raiest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raiet läbi viiakse. Raiega piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid (näiteks valgustingimuste muutust eeskätt langiga vahetult piirnevatel aladel), kuid need ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet.

Raiet kavandatakse metsamaastikus, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Kavandatav raieala eraldistel 12 ja 13 (eraldis 12 osaliselt) paikneb Tuhala jõe kalda piiranguvööndis, mille ulatus on looduskaitseaduse (LKS) § 37 lõige 1 punkti 2 alusel 100 m ja eraldis 13 ulatub ka veekaitsevööndisse, mille ulatus on veeseaduse (VeeS) § 118 lõige 2

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”, https://media.rmk.ee/files/Rakendusuuring_Metsafragmentid_lopparuanne_R1.pdf.

punkti 2 alusel 10 m. Kalda piiranguvööndis asuvate metsade kaitse eesmärk on vee ja pinnase kaitsmine ning puhketingimuste säilitamine (LKS § 37 lõige 2). Veekogu kalda või ranna erosiooni ja hajuheite vältimiseks on veekogu kaldal või rannal veekaitsevöönd (VeeS § 118 lõige 1).

Mahtra looduskaitseala Järlepa sihtkaitsevöönd, millega metsateatistega nr 50001161243, 50001161239 ja 50001161238 kavandatav raieala piirneb, asub Natura 2000 võrgustikku kuuluval Mahtra looduslal. Mahtra looduskaitseala sihtkaitsevööndite kaitse-eesmärk on koosluste loodusliku arengu tagamine (kaitse-eeskirja § 8).

Eraldisel 3 kavandatava raieala lõunaosa (0,13 ha ulatuses) jääb Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel III kaitsekategooria⁴ taimeliikide kahelehine käokeel (*Platanthera bifolia*) ja suur käopõll (*Listera ovata*) kasvukohta (registrikoodid vastavalt KLO9313568 ja KLO9313567).

Eraldisel 3 kavandatava raieala 30 m mõjualasse jääb Mahtra looduskaitseala ja Mahtra loodusala kaitse-eesmärgiks oleva II kaitsekategooria⁵ taimeliigi kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*) kasvukoht (registrikood KLO9305631).

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35. Kavandatavate raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava raie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatava raie mõju keskkonnaelementidele:

Vesi – kavandatav raieala eraldisel 13 ja osaliselt eraldisel 12 asub Tuhala jõe kalda piiranguvööndis ja eraldisel 13 ulatub ka veekaitsevööndisse. VeeS § 119 punktide 2 ja 6 järgi on veekaitsevööndis keelatud puu- ja põõsarinde raie Keskkonnaameti nõusolekuta ning pinnase kahjustamine ja muu tegevus, mis põhjustab veekogu ranna või kalda erosiooni või hajuheidet. Keskkonnaamet annab nõusoleku veekaitsevööndis raietööde teostamiseks tingimustel, mis lähtuvad veekaitsevööndi eesmärgist. Kavandatav tegevus ei mõjuta oluliselt jõge, kui lageraie veekaitsevööndi alal ei tehta ning alusmetsa ja põõsarinnat seal ei eemaldata, raietööde käigus ei jäeta raidmeid veekaitsevööndisse ja veekogusse ning raietööde käigus ei tekitata mootorsõidukitega rööpaid veekaitsevööndis, kahjustata veekogu kaldaid ega sõideta läbi veekogu. Lageraie raieviisina on vastuolus veekaitsevööndi eesmärgiga, suurendades oluliselt veekogu kallaste uhtumise tõenäosust, mistõttu on Tuhala jõe veekaitsevööndisse

⁴ III kaitsekategooria liigid on kaitse alla võetud keskkonnaministri 19.05.2004 määrusega nr 51 „III kaitsekategooria liikide kaitse alla võtmine”.

⁵ I ja II kaitsekategooria liigid on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 20.05.2004 määrusega nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu”.

kääval osal lubatud raiuda vaid surnud ning üksikud vette langenud ja vettelangemise ohus olevad (kopra näritud, osaliselt murdunud) puud.

Välisõhk ja kliima – kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus – raie on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele, langi suurused (arvestades ka piirnevatel eraldistel kavandatud raieid) ei ületa MS 29 lõikes 11 ega ka LKS § 37 lõikes 2 (veekogu kalda piiranguvööndis) sätestatud maksimaalset lubatavat langi suurust ning alale jäetakse säilikipuid ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikke puid, seega ei mõjuta raie eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele – kavandatav raie neid elemente oluliselt ei mõjuta. Raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskooormus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatav raie on ühekordse lühiajalise mõjuga, kestusega umbes üks kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Kavandatava raiealaga piirnevale alale ehk raieala 30 m mõjualasse jääb Mahtra loodusala. Ala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduses nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 2 alapunktis 212.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Mahtra loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi⁶ artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁷ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga.

LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

⁶ Looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50). Allikas: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>.

⁷ Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01) lk 21–22.), [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN).

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁸ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandataval raialal ega selle 30 m mõjualas ei ole registreeritud Mahtra loodusala kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe.

Eraldisel 3 kavandatava raiala 30 m mõjualasse jääb Mahtra loodusala kaitse-eesmärgiks oleva II kaitsekategooria taimeliigi kaunis kuldking leiukoht.

Mahtra loodusala kaitse-eesmärgid on tagatud siseriiklike õigusaktidega. Siseriiklike kaitsealade moodustamisel (sh piiride paikapanemisel) on arvestatud, et ka Natura 2000 võrgustikku kuuluva ala kaitse-eesmärgid oleksid kaitstud. Kavandatav raiala ei jää ühegi siseriikliku loodusobjektina kaitse alla võetud ala piiresse. EELIS-e andmetel ei ole seal registreeritud Natura 2000 võrgustikku kuuluva loodusala kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe. Kavandatava raiega raiutakse väike osa kaitstava alaga piirnevast alast, võrreldes kaitseala kogupiiriga.

Kauni kuldkinga kasvukoht registrikoodiga KLO9305631 jääb terves ulatuses Mahtra looduskaitseala Järlepa sihtkaitsevööndisse, mille kaitsereežiim tagab taimede ja nende kasvukoha kaitse (kaitse-eeskirja § 10 punktide 1 ja 2 kohaselt on sihtkaitsevööndis keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine). Liigi elupaigaks piiritletakse sobiv kasvukoht puhveralaga ning kavandatav raiala jääb antud juhul väljapoole kauni kuldkinga piiritletud kasvukohta. Seega, olulist mõju raiel kauni kuldkinga kasvukohale ja taimedele antud juhul ei ole.

Kokkuveoteede asukohta ei ole määratud, kuid läbi kavandatava raialaga piirneva Mahtra looduskaitseala Järlepa sihtkaitsevööndi ei ole lubatud metsamaterjali vedada (kaitse-eeskirja § 10 punktide 1 ja 2 kohaselt on sihtkaitsevööndis keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine). Reinu Heinamaa maaüksusel on varasemalt teostatud raieid ning metsamaterjal on varasemalt veetud välja põhja suunas. Seega, võimalik on metsamaterjal vedada metsast välja ilma Mahtra looduskaitseala ja seal registreeritud loodusväärtusi (sh II kaitsekategooria taimeliigi kauni kuldkinga kasvukohta) läbimata.

Puistute raiumine kavandataval raialal ei mõjuta elupaikasad negatiivselt kaugemal kui 30 m.

Kuna kavandataval raialal ja selle 30 m mõjualas ei ole registreeritud muid Mahtra loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide elupaiku, siis kavandatav raietegevus antud ala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatav raie ei mõjuta ebasoodsalt Mahtra loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud ala terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

⁸ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote.

Raie on kavandatud Mahtra looduskaitsealaga (Järlepa sihtkaitsevööd) piireval alal. Mõju looduskaitseala kaitse-eesmärkidele, mis kattuvad Mahtra loodusala kaitse-eesmärkidega, on käsitletud punktis 3.3.1.2.

Eraldisel 3 kavandatava raieala lõunaosa (0,13 ha ulatuses) jääb III kaitsekategooria taimeliikide kahelehine käokeel (*Platanthera bifolia*) ja suur käopõll (*Listera ovata*) kasvukohta. Antud liikide kaitse ei ole nimetatud Mahtra looduskaitseala kaitse-eesmärkide hulgas.

LKS § 55 lõike 8 järgi on keelatud III kaitsekategooria taimede, seente ja selgrootute loomade hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas.

Kahelehine käokeel kasvab peamiselt niitudel, loopealsetel ja kadastikes, hõredates metsades ja sihtidel, sooservades ja kraavipervedel. Suur käopõll kasvab peamiselt niitudel, puisniitudel, loopealsetel, kadastikes, madal- ja allikasoodes, salu- ja madalsoometsades, veekogude kallastel, söötidel. Taimed taluvad nii varju kui eredat päikest.

Valdav osa sellest III kategooria kaitsealuste taimeliikide kasvukohast, millega kavandatav raieala kattub, jääb Mahtra looduskaitseala Järlepa sihtkaitsevööndisse, mille kaitseerežiim tagab taimede ja nende kasvukoha kaitse. Raieala hõlmab antud juhul väikest osa kogu piiritletud kasvukohast. Kavandatav raie ei kahjusta oluliselt kahelehise käokeele ja suur käopõllu leiukohta, kuid kaitsealuste taimede juhusliku kahjustamise vältimiseks on soovitatav teha raieid kuiva või külmunud pinnasega ning vältida kasvukohta kokkuveoteede rajamist, sinna raidmete kuhjamist või seal põletamist.

Raiealal ja selle 30 m mõjualas ei ole registreeritud muid kaitstavaid loodusobjekte, sh kaitsealuste liikide leiukohti.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Eraldisel 3 kavandatava lageraielangi pindala koos piirnevatel eraldistel kavandatud lageraielankidega kokku on 2,48 ha, mis ei ületa MS § 29 lõikes 11 sätestatud lageraielangi maksimaalset lubatavat suurust. Eraldistel 12 ja 13 kavandatava lageraielangi pindala koos piirnevatel eraldisel asuva uuenemata lageraielangiga kokku on 1,9 ha, millest 1,65 ha jääb Tuhala jõe kalda piiranguvööndisse. Seega, lankide suurused ei ületa MS § 29 lõikes 11 ja LKS § 37 lõikes 2 sätestatud lageraielangi maksimaalset lubatavat suurust. Puistud vastavad MS § 29 lõikes 4 ja MME §-s 3 sätestatud lageraiet lubavatele kriteeriumitele.

Ala jääb väljapoole siseriiklikult kaitse alla võetud kaitstavaid loodusobjekte, mille piiritlemisel ja kaitsekorra määratlemisel on arvestatud kaitseväärtuste (sh Natura 2000 võrgustikku kuuluva Mahtra loodusala kaitse-eesmärkide) säilimisega. Seega, kavandataval raiel ei ole olulist koosmõju kaitse-eesmärkidele.

Teadaolevalt ei kavandata raiealal ega selle lähikümbruses muid tegevusi, millega raiete mõju võiks kumuleeruda.

Raie on kooskõlas üldplaneeringuga, LKS-ga ja MS-ga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raie puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Lähtuvalt VeeS § 119 punktide 2 ja 6, on veekaitsevööndis lubatud raiuda vaid surnud ning üksikud vette langenud ja vettelangemise ohus olevad (kopra näritud, osaliselt murdunud) puud. Erosiooniohu ja orgaanika veekogusse kandumise takistamiseks tuleb põõsastikku veekaitsevööndis säilitada. Raidmed tuleb veekaitsevööndist ära vedada. Mootorsõidukitega kallaste kahjustamine, veekogust läbisõitmine ja roobaste tekitamine on veekaitsevööndis keelatud.

LKS § 30 lõige 2 punktide 1 ja 2 ning kaitse-eeskirja § 10 punktide 1 ja 2 kohaselt on sihtkaitsevööndis keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine, mistõttu ei ole metsamaterjali kokkuvedu läbi piirneva Mahtra looduskaitseala Järlepa sihtkaitsevööndi lubatud.

LKS § 55 lõike 8 järgi on keelatud III kaitsekategooria taimede, seente ja selgrootute loomade hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas. Kaitsealuste taimede juhusliku kahjustamise vältimiseks on soovitatav teha raietöid kuiva või külmunud pinnasega ning vältida kasvukohta kokkuveoteede rajamist, sinna raidmete kuhjamist või seal põletamist.

Vastavalt MS § 29 lõige 1 punkti 3 nõuetele tuleb jätta lageraielangile säilikpuud ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikud puud või nende säilinud püstiseisvad osad tüvepuidu kogumahuga vähemalt 5 tm/ha. Nõuded säilikpuude ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks jäetavate puude ja nende säilitamise kohta on sätestatud MME §-s 13.

Säilikpuud valitakse erinevate puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuid, mände ja haabasid, samuti eritunnustega nagu põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puid. Suurematel raiesmikel säilitatakse säilikpuud gruppidenä. Säilikpuud koristamisele ei kuulu ja jäävad metsa alatiseks.

LKS § 55 lõikest 6¹ lähtuvalt on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud MME-ga.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhinnangu järelendus

Kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodsad Natura 2000 võrgustiku alale on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Mahtra loodusala, mis kuulub Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.

2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.

3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.

4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Teet Tamm
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond